

Lupp 2012

LOKAL UPPFÖLJNING AV
UNGDOMSPOLITIKEN I
LUDVIKA KOMMUN

Sammanfattning av Lupp- enkäten 2012

Den åttonde luppundersökningen med nära 200 frågor har besvarats av 413 Ludvikaungdomar i årskurs 8 (14 år) och gymnasiets årskurs 2 (17 år). Frågorna har berört boende, fritid, trygghet, hälsa, framtid, skola och politik. Statliga Ungdomsstyrelsen erbjuder årligen landets samtliga kommuner att delta i undersökningen och Ludvika har deltagit varje år sedan start 2005.

I denna rapport ges en beskrivning av resultaten över tid. Resultatsammanställningen bidrar med bilder av graden av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges fyra övergripande mål. Resultatet utgör på så sätt en del av beslutsunderlaget vid planering inför framtiden. En förutsättning för detta är att de beskrivna resultaten värderas och analyseras i olika forum och sammanhang för att identifiera utvecklingsområden och lämpliga åtgärder.

Utvecklingsområden finns både inom de förändringar som framkommit och inom de områden där mönstret inte förändrats nämnvärt sedan 2005.

1. Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt

Förändringar

- Pojkars upplevelse av att ha för lite fritid har ökat
- Minskad andel ungdomar har upplevt sig hotade
- Var tionde ungdom har inte råd att göra samma saker som sina kamrater
- Över tid har måendet gradvis förbättrats bland Ludvikaungdomarna
- Ludvikaungdomarnas framtidstro har minskat till de lägsta resultaten hittills

Oförändrat mönster

- Pojkar mår bättre än flickor
- Pojkar är mest nöjda med sin fritid både vad det gäller tid och innehåll
- Flickor föredrar att umgås på café, medan pojkar oftast träffas utomhus eller i idrottshallen
- Flickor är mer inställda än pojkarna på att flytta från kommunen efter gymnasiet
- Var fjärde pojke hoppas på att få jobb på hemmaplan direkt efter gymnasiet

2. Ludvikas skolor är en av Sveriges bästa skolor 2020

Förändringar

- Stämningen på skolan upplevs inte lika god som tidigare år, trots att främlingsfientlighet och mobbning minskat
- En minskad andel ungdomar upplever att det råder respekt mellan de vuxna och ungdomarna på skolan

Oförändrat mönster

- Ungdomarna vill ha ett större inflytande över arbetssätt och vad de lär sig än vad de i praktiken får
- Över tid har var tionde elev upplevt att de haft ett större behov av hjälp än de menar att skolan kunnat ge

3. Barn och unga ges förutsättningar till inflytande i frågor som berör dem nu och i framtiden*Förändringar*

- Ludvikaungdomarnas upplevelse av de vuxnas engagemang i elevrådet har minskat över tid
- En minskad andel ungdomar har intresse av att träffa kommunens beslutsfattare
- En ökad andel menar att deras synpunkter inte spelar någon roll för beslutsfattarna

Oförändrat mönster

- Ungdomarna i åttan upplever i större omfattning än gymnasieungdomarna, att de vuxna bryr sig i elevrådets synpunkter
- Andelen ungdomar med intresse för samhällsfrågor är högre än andelen politiskt intresserade
- Pojkar har ett större intresse för politik, flickor för samhällsfrågor

4. Barn och ungas nyttjande av tobak och alkohol minimeras. Ingen ska använda narkotika*Förändringar*

- Andelen Ludvikaungdomar som *inte* använder tobak eller dricker alkohol har ökat
- En minskad andel Ludvikaungdomar dricker alkohol en eller flera gånger i månaden
- Föräldrarnas attityd till sina barns alkoholnyttjande har blivit mer restriktivt
- Var tionde gymnasieungdom har använt någon form av narkotiskt preparat
- Var tionde gymnasiepojke använder regelbundet anabola steroider

Oförändrat mönster

- En större andel flickor än pojkar röker
- En större andel pojkar än flickor är snusare
- En större andel pojkar än flickor använder narkotika

Innehåll

SAMMANFATTNING AV LUPP- ENKÄTEN 2012	2
INLEDNING	5
LUPPUNDERSÖKNINGEN 2012	5
RESULTAT	6
BARN OCH UNGA HAR EN TRYGG OCH UTVECKLANDE UPPVÄXT	6
<i>Boende</i>	<i>6</i>
<i>Fritid</i>	<i>7</i>
<i>Trygghet</i>	<i>9</i>
<i>Hälsa</i>	<i>10</i>
<i>Framtidstro</i>	<i>11</i>
LUDVIKAS SKOLOR ÄR EN AV SVERIGES BÄSTA SKOLOR 2020	13
<i>Stämning och relationer</i>	<i>13</i>
<i>Delaktighet och inflytande</i>	<i>15</i>
BARN OCH UNGA GES FÖRUTSÄTTNINGAR TILL INFLYTANDE I FRÅGOR SOM BERÖR DEM NU OCH I FRAMTIDEN	17
<i>Formellt inflytande i skolan</i>	<i>17</i>
<i>Gymnasieungdomarnas politiska intresse och engagemang</i>	<i>17</i>
BARN OCH UNGAS NYTTJANDE AV TOBAK OCH ALKOHOL MINIMERAS. INGEN SKA ANVÄNDA NARKOTIKA	20
<i>Tobak</i>	<i>20</i>
<i>Alkohol</i>	<i>21</i>
<i>Narkotika</i>	<i>23</i>

Inledning

Luppundersökningen 2012

För åttonde året i rad¹ har enkätundersökningen Lupp genomförts bland Ludvikas skolungdomar i grundskolans årskurs 8 (14 år) samt i gymnasiets årskurs 2 (17 år). Lupp står för *Lokal uppföljning av ungdomspolitiken* och är en enkätundersökning som den statliga Ungdomsstyrelsen erbjuder landets samtliga kommuner. Ludvika kommun har valt att sedan 2005 årligen använda Lupp för att få veta hur ungdomarna har det och vad de tycker är viktigt.

Undersökningen genomfördes under v 42-45. Ungdomarna har besvarat ett stort antal frågor rörande kategorierna: boende, fritid, skola, trygghet, hälsa, politik och framtid. Årets undersökning har ett antal nya frågeställningar inom respektive kategori och är alltså något förändrad, i jämförelse med tidigare luppundersökningar. Totalt har 413 ludvikaungdomar besvarat enkäten, 247 i årskurs 8 och 166 i gymnasiets årskurs 2. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 90 procent bland åttorna och 55 procent bland gymnasiets åk 2. Resultatet kan anses vara representativt för åk 8 men mindre representativt för gymnasieungdomarna i åk 2, vilket läsaren bör var uppmärksam på.

Uppföljning av Ludvika kommuns övergripande mål

Kommunfullmäktige har fyra övergripande mål för området barn och unga:

- Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt
- Ludvikas skolor är en av Sveriges bästa skolor 2020
- Barn och unga ges förutsättningar till inflytande i frågor som berör dem nu och i framtiden
- Barn och ungas nyttjande av tobak och alkohol minimeras. Ingen ska använda narkotika

Luppresultatet bidrar med bilder av graden av måluppfyllelse för dessa övergripande mål. Resultatet utgör på så sätt en del av kommunens beslutsunderlag vid planering inför framtiden. En förutsättning för detta är att de beskrivna resultaten värderas och analyseras i olika forum och sammanhang för att identifiera utvecklingsområden och lämpliga åtgärder.

¹ Luppapporeterna 2005-2011 finns på <http://www.ludvika.se/kommunpolitik/kvalitetskontrollochutveckling/uppfoljningavungdomspolitik.106.59ccce8b1321a8bd41080001330.html>

Resultat

Följande analys av luppresultatet 2012 är kopplad till kommunens övergripande mål. Innehållsligt överlappar de fyra övergripande målen varandra. T ex målet *Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt* innefattar även de tre andra målen, vilket blir tydligt om man utgår från Folkhälsoinstitutets² definition av faktorer som bidrar till en trygg och utvecklande uppväxt:

- Goda relationer mellan barn och föräldrar
- Tillgången till fritidsaktiviteter
- Fungerande skolgång
- Ingen användning av droger

Inledningsvis, under respektive målrubrik, presenteras de frågeområden från luppundersökningen som valts ut som underlag till uppföljningen av målen.

Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt

Frågeområden

- *Boende*: Hur nöjd är du i största allmänhet med dina familjerelationer?
- *Fritid*: Hur mycket fritid har du? Hur mycket finns det att göra på fritiden? Är du medlem i någon idrottsförening? Var träffar du dina vänner? Finns det något som du skulle vilja göra på din fritid, som många andra i din ålder gör, men som du inte kan vara med på för att du/din familj inte har råd? Hur ofta har detta hänt?
- *Trygghet*: Har något av följande hänt dig det senaste halvåret: inte vågat gå ut, blivit hotad, misshandlad, bestulen, sexuellt utnyttjad? Har du känt dig mobbad det senaste halvåret?
- *Hälsa*: Hur upplever du ditt hälsotillstånd? Känner du dig stressad?
- *Framtid*: Hur ser du på framtiden just nu? Hur nöjd är du i största allmänhet med ditt liv i sin helhet just nu?

Boende

Enligt Folkhälsoinstitutets forskning har barns relationer till sina föräldrar, stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Luppundersökningen ställer 2012 en ny fråga om ungdomarnas relationer till sina föräldrar. Ungdomarnas svar, både i åk 8 och gy åk 2, visar att övervägande delen (85 procent) är mycket eller ganska nöjda. Knappt var tionde har den motsatta uppfattningen och är ganska eller mycket missnöjd.

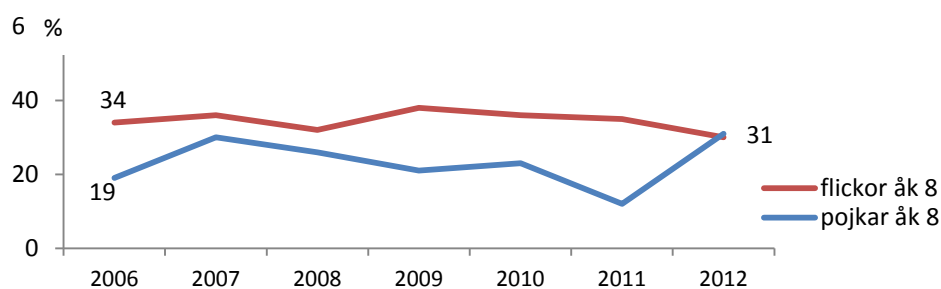
² Folkhälsoinstitutet www.fhi.se

Fritid

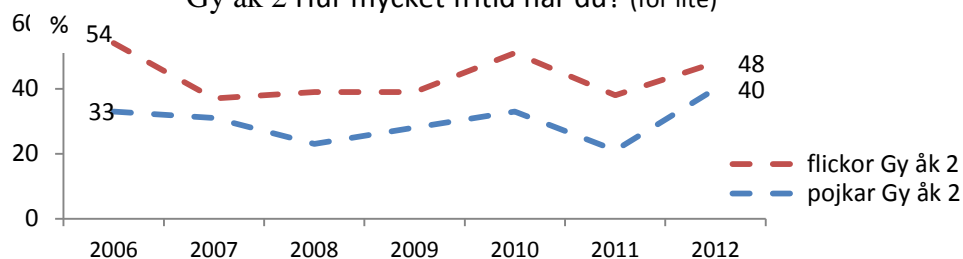
Ungdomar väljer inte fritidsintressen slumpmässigt, utan valet utgår från olika ställningstaganden i fråga om livsstil, identitet och fritidsaktiviteter. De värderar umgänge med vänner på fritiden mycket högt och vänner har en stor betydelse för en ung människas identitetsskapande och frigörelse från föräldrarna.

- *Pojkars upplevelse av att ha för lite fritid har ökat och närmat sig flickornas*

Åk 8 Hur mycket fritid har du? (för lite)

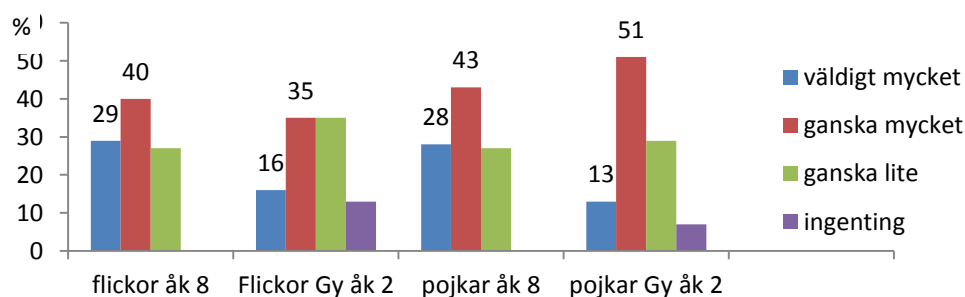
Gy åk 2 Hur mycket fritid har du? (för lite)

Över tid har flickornas upplevelse av för lite fritid varit starkare än pojkarnas, men 2012 har pojkars upplevelse av att ha för lite fritid ökat och närmat sig flickornas.

- *Gymnasieflickorna är minst nöjda med vad det finns att göra på fritiden. Bilden har varit densamma över tid.*

Hur mycket finns det att göra på fritiden?

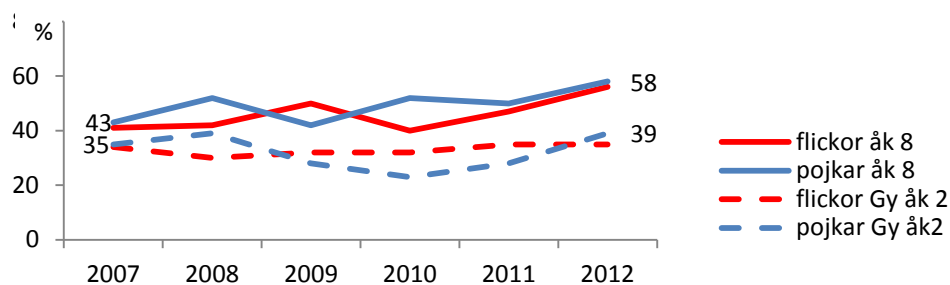

2012 ställs frågan: Hur mycket finns det att göra på fritiden? Tidigare år har frågan formulerats: Hur mycket av *det du är intresserad av* finns att göra på fritiden? Den ändrade frågeformuleringen har inte påverkat resultatet; svaren 2012 visar i stort samma värden som tidigare år.

Mest nöjda med utbudet av fritidssysselsättningar är ungdomar i åttan och minst nöjda är gymnasieflickorna som efterfrågar större utbud av dans, musik och olika kurser t ex i bakning och matlagning. Av de fria svaren att döma, verkar de flesta i åttan vara nöjda med det utbud av fritidsaktiviteter som finns. En gymnasieungdom menar att ”det måste informeras mer om vilka aktiviteter som finns, men det känns som att det är mycket fokus på just idrott och musik och dans”.

- *Varannan ungdom är medlem i en förening, varav de flesta i en idrottsförening.*

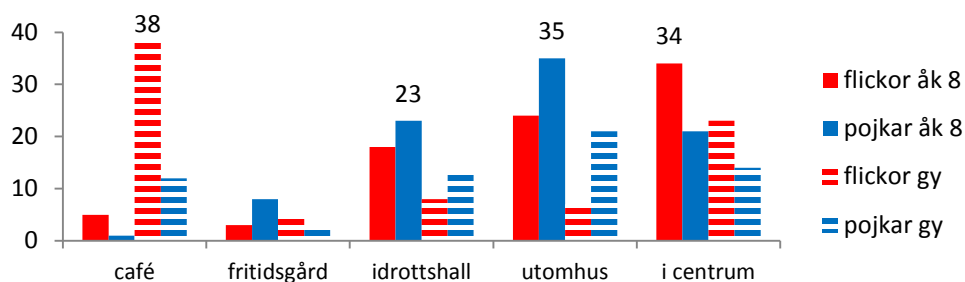
Är du aktiv i någon idrottsförening?(ja)

Hälften av ungdomarna, både i åttan och i gy åk 2 uppger att de är medlemmar i en förening. Tre av fem i åttan och två av fem i gy åk 2 är medlemmar i en idrottsförening. För åttornas del syns en ökning över tid medan det för gy åk 2 över tid legat på ungefär samma nivå. Pojkarna önskar ett ökat utbud av olika idrotter och en konstgräsplan.

- *Gymnasieflickor träffas på café, åttorna utomhus/i centrum.*

Var träffar du oftast dina kompisar?

Enligt enkätsvaren uppger övervägande delen (88 procent) av Ludvikaungdomarna att de är mycket eller ganska nöjda med sina kompisrelationer. Inte någon är missnöjd.

Oftast träffas ungdomarna hemma hos varandra. När de inte ses där, tycks de flesta ungdomar träffa sina kompisar utomhus, i centrum eller i någon idrottshall. Detta mönster är tydligast bland åttorna. Över tid (2006 – 2011) har det visat sig att hälften av flickorna i gymnasiet umgås med sina vänner på café. 2012 har andelen minskat till 38 procent. Fritidsgårdar är mötesplats för en liten andel ungdomar. Andelen ungdomar som träffar sina kompisar på fritidsgården har över tid (2006 – 2012) minskat från 10 till 6 procent. Ungdomar som bor utanför centrala Ludvika framför önskemål om ställen att träffas på, på eftermiddagar och kvällar.

- *Var tionde har inte råd att göra samma saker som sina kompisar*

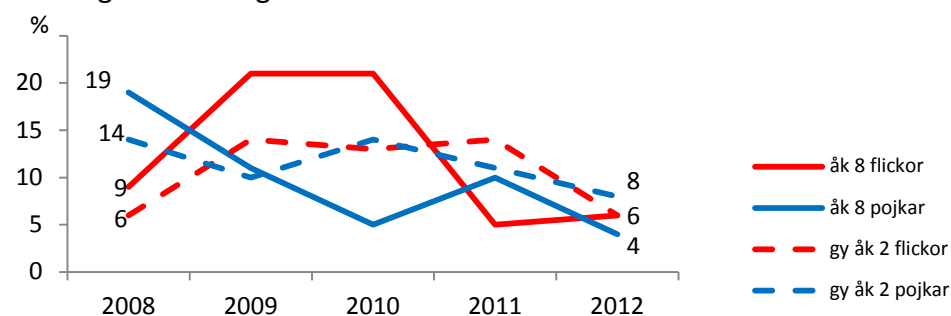
Drygt var tionde i åttan känner att de inte kan göra samma saker som sina jämnåriga på grund av familjens ekonomi. De uppger också att det hänt flera gånger att de inte kunnat följa med sina kompisar på något för att de inte haft råd. I gy åk 2 är det framförallt flickorna (23 procent) som upplever detta. För gymnasiepojkar är andelen 10 procent.

Trygghet

Brottsförebyggande rådets (BRÅ) nationella trygghetsundersökning visar att män i åldersgruppen 16–24 år känner sig mest trygga, samtidigt som det är de som oftast utsätts för våld och hot om våld. Detta inträffar oftast på allmän plats, eller ”utomhus” (jmf pojkars mötesplatser ovan). Hot och misshandel mot kvinnor sker oftare i hemmet, i skolan eller på arbetet.

- *Minskad andel ungdomar har upplevt sig hotade.*

Har någon hotat dig det senaste halvåret?

För första gången, i jämförelse med tidigare års luppundersökningar, visar årets resultat på en minskad andel ungdomar, både i åttan och i gy åk 2 som upplevt att någon hotat dem det senaste halvåret. Särskilt markant är det för åttans flickor där för två år sedan var femte upplevde sig hotad. Även när det gäller övriga frågor kring trygghet är årets resultat positivt; d v s en lägre andel har upplevt sig utsatta för olika kränkande handlingar.

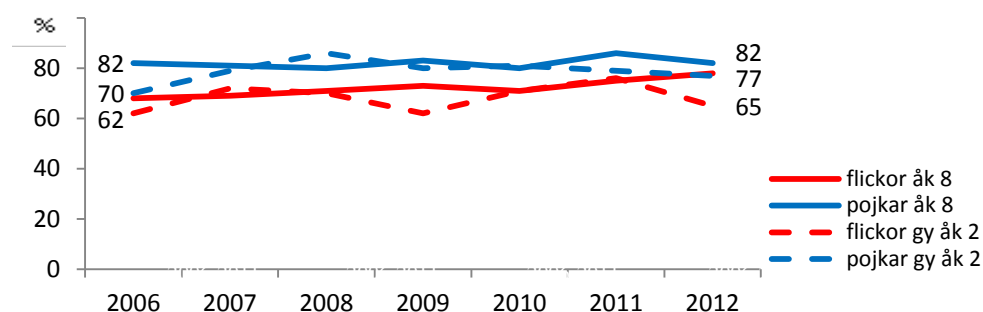
Hälsa

Enligt Folkhälsoinstitutet hör svenska barn under 15 år till de bäst gynnade i världen, hälsomässigt sett, och utvecklingen i denna åldersgrupp har varit positiv under de senaste 20 åren. Bilden är dock en annan om man ser till svenska ungdomar i åldrarna 15–24 år. Inom den åldersgruppen har den psykiska hälsan försämrats markant. Det finns flera undersökningar som visar att vissa symtom har fördubblats eller ökat ännu mer, t.ex. oro, ångest, nedstämdhet och sömnsvårigheter. Denna ökning gäller också sjukhusvård för behandling av depression eller självskadande beteende. Ökningen är särskilt tydlig från mitten av 1990-talet och framåt. Bland unga män i åldern 16–24 år har även dödligheten ökat.

Det viktigaste för barns och ungas hälsa är att skapa miljöer som främjar deras utveckling i hemmet, i förskolan och i skolan samt att arbeta för att fler elever ska klara grundskolan och gymnasiet. Ungdomars övergång till arbete och självförsörjning måste underlättas³.

- *Måendet har förbättrats för Ludvikaungdomarna. Pojkar mår bättre än flickor.*

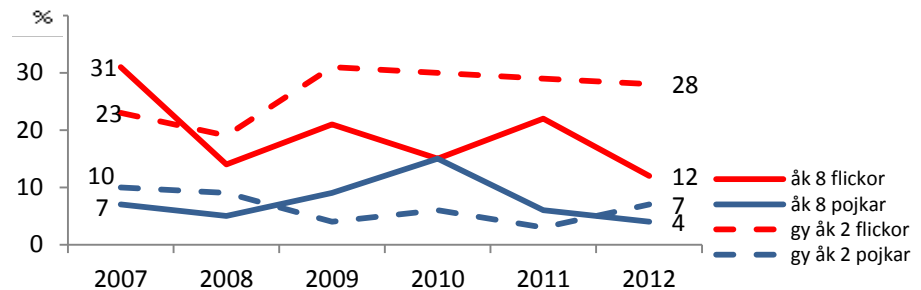
Hur upplever du ditt allmänna hälsotillstånd just nu? (mycket bra, bra)

Ovanstående diagram visar det upplevda hälsotillståndet bland Ludvikaungdomarna under perioden 2006-2012. Hälsotillståndet bland åttans pojkar visar små förändringar över tid, men i de övriga grupperna har måendet förbättrats. Pojkar har under hela perioden mått bättre än flickor. Medelvärdet över tid är lägst för gymnasieflickorna.

³ Folkhälsopolitisk rapport 2010.

Hur ofta känner du dig stressad? (varje dag)

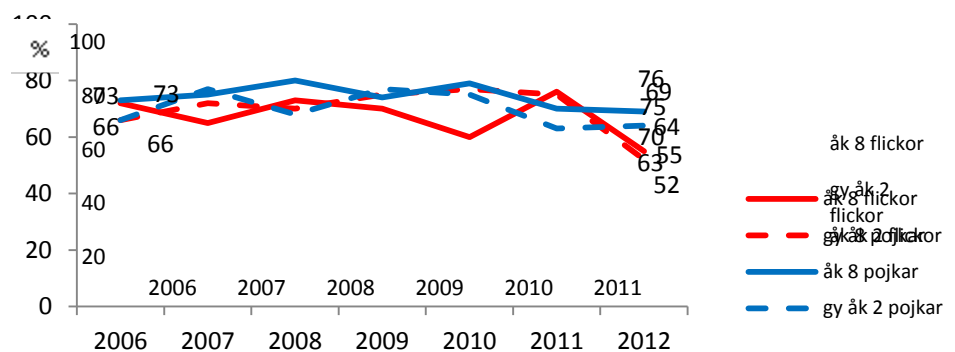
Skillnaden är stor mellan pojkars och flickors upplevelse av daglig stress. Mest stressade känner sig gymnasieflickorna och minst pojkarna i åttan. Sett över tid har upplevelsen av stress minskat mest bland flickorna i åttan. Många ungdomar uppger att de känner trötthet under dagarna: var tredje flicka, både i åttan och i gymnasiet, var fjärde gymnasiepojke och var femte pojke i åttan.

Framtidstro

Enligt rapporten *Min bild av drömsamhället* (Kairos Future 2010) ser 73 procent av 15- 19-åringarna ljust på sin egen framtid. Fungerande familjeförhållanden, upplevelsen av en bra skola och socialt sammanhang skapar framtidstro. Fungerar inte familjen är det skolorna som är viktigast, och fungerar det inte i skolan, är det viktigt att vara medlem i en förening, särskilt en idrottsförening. Egen arbetslöshet och att ha arbetslösa föräldrar har en negativ inverkan på framtidsbilden.

- Ludvikaungdomarnas framtidstro har minskat till de lägsta resultaten hittills. Trenden är svagt nedåtgående.

Hur ser du allmänt på din framtid just nu? (mycket - ganska positivt)

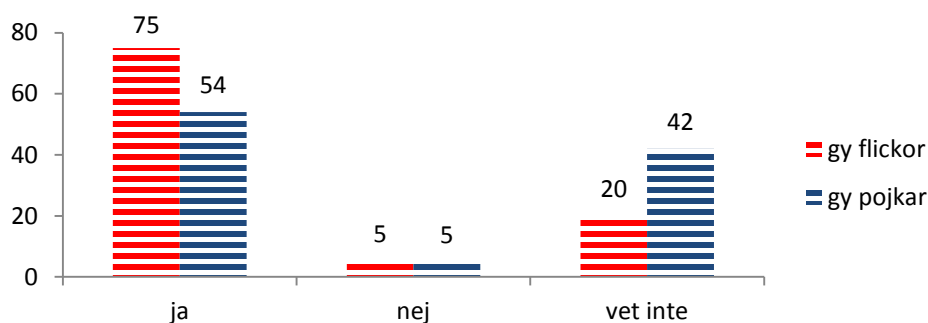
Ungdomars framtidstro har varierat från årskull till årskull, men medelvärdet över tid 2006-2012, visar att pojkarna i åttan varit mest optimistiska och att åttans flickor minst optimistiska. 2012 kan konstateras de lägsta värdena

hittills för alla fyra grupper. Minst optimistiska är åttans flickor och gymnasieflickorna där drygt varannan ser ljust på framtiden.

När ungdomarna sammanfattar hur nöjda de är i största allmänhet med sitt liv är 83 procent av åttorna ganska eller mycket nöjda mot 75 procent av gymnasieungdomarna.

- Tre av fem flickor tror att de kommer att flytta från kommunen,
- Var fjärde gymnasiepojke hoppas få jobb i Ludvika, direkt efter gymnasiet.

Tror du att du kommer att flytta från kommunen?(2012)

På frågorna om hur Ludvikaungdomarna tror att det kommer att se ut för dem efter gymnasiet, har mönstret varit detsamma i alla luppundersökningar med små förändringar i andelsfördelningen i svaren. En större andel gymnasieflickor än pojkar tror att de kommer att flytta från kommunen, helst till någon storstad. Pojkar känner en större osäker i frågan och vet inte. Det som skulle kunna få ungdomarna att flytta tillbaka till kommunen är närheten till släkt och vänner, jobb och att det skulle vara en bra uppväxtmiljö för deras barn.

Nästan varannan ungdom tror att de kommer att flytta för att studera på universitet eller högskola i Sverige eller utomlands. Andelen pojkar som vill studera vidare efter gymnasiet har legat på samma nivå över tid medan den minskat något bland flickorna. Var fjärde gymnasiepojke tror att det finns möjligheter att få jobb på hemmaplan direkt efter gymnasiet, mot var tionde flicka.

Ludvikas skolor är en av Sveriges bästa skolor 2020

Frågeområden

Luppundersökningen ställer frågor kring skolans s k mjuka värden där följande frågor uppmärksammas i denna rapport.

- *Skola:* Hur nöjd är du i största allmänhet med din skolsituation?
Hur tycker du att det är på din skola när det gäller; stämning, mobbning, främlingsfientlighet, relationen elever lärare?
Vad tycker du om dessa saker på din skola; skolmaten, möjligheten till stöd och hjälp?
Vill du som elev vara med att bestämma om; vad du ska lära dig, arbetssätt?
Får du som elev vara med och bestämma om; vad du ska lära dig, arbetssätt?

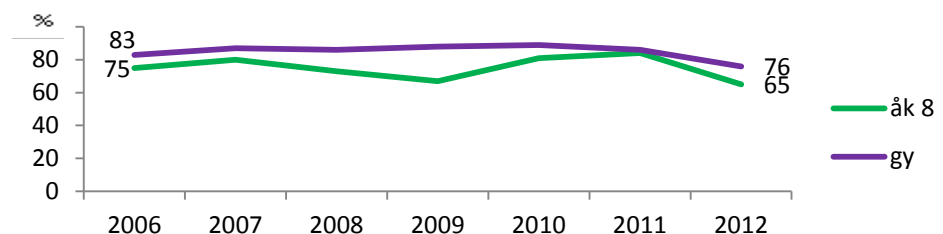
Stämning och relationer

En bra skola kännetecknas av både goda elevresultat (t ex betyg) och god stämning, där förekomsten av mobbning och kränkningar är låg och där det råder en förtroendefull relation mellan de vuxna och ungdomarna samt känslan av sammanhang och tillhörighet.

- *2012 upplevs inte stämningen på skolan lika god som tidigare år, trots att främlingsfientlighet och mobbning minskat*

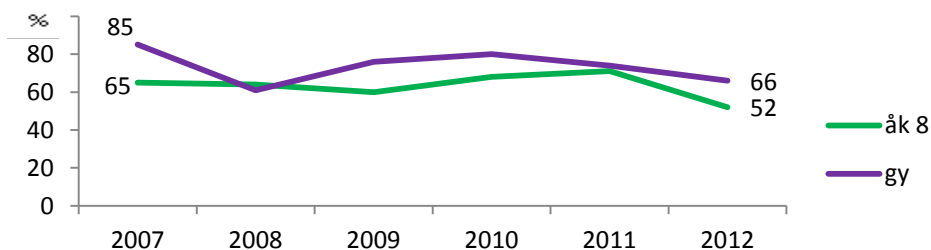
80 procent av ungdomarna uppger att de är nöjda med sin skolsituation i största allmänhet. Svaren på mer specificerade frågor om skolan ger en utförligare bild av vad ungdomarna anser om sin skola.

Är det bra stämning på din skola? (stämmer mycket bra/ bra)

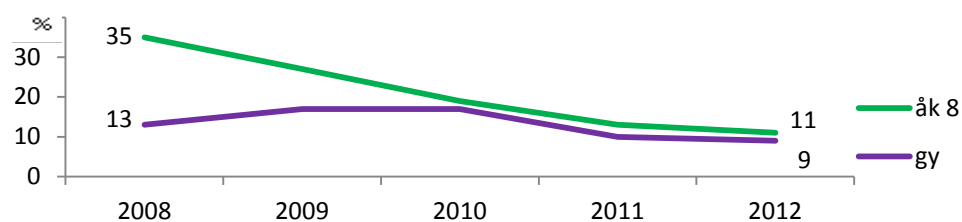
Luppundersökningarna 2010 och 2011 visade att stämningen förbättrats i åttan. 2012 är resultatet det motsatta och andelen i åttan som upplever bra stämning på skolan är den lägsta hittills. Var tionde tycker att det inte alls stämmer att stämningen är bra. Detsamma gäller för gymnasiet.

Upplever du att elever och lärare bemöter varandra med respekt i skolan?
(stämmer bra/mycket bra)

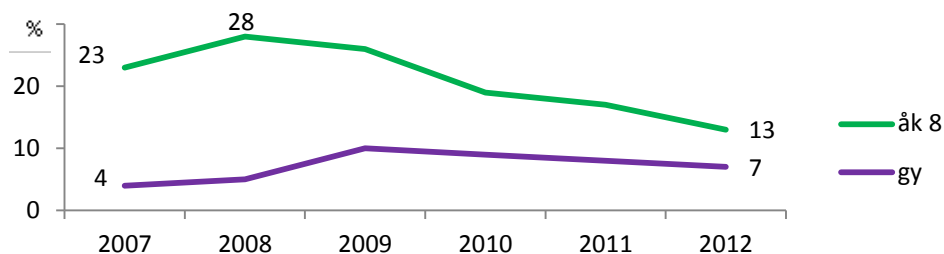
Relationer påverkar stämningen och i luppundersökningen framkommer att det är relationen mellan lärare och elever som försämrats i jämförelse med tidigare år. Hälften av eleverna i åttan och knappt 7 av 10 på gymnasiet, uppger att de tycker att elever och lärare möter varandra med respekt.

Upplever du att främlingsfientlighet är ett problem på din skola?(ja)

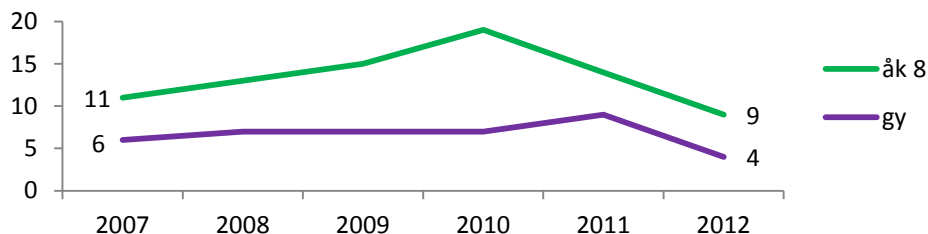
I tidigare luppundersökningar har åttornas och gymnasieelevernas upplevelse av främlingsfientliga stämningar på skolan legat högre än i många andra kommuner som genomfört luppundersökningen. Framför allt i åttan, har minskning av sådana stämningar blivit tydlig över tid.

Upplever du att mobbning är ett problem på din skola?(ja)

Även åttornas upplevelse av att mobbning är ett problem på skolan har minskat. Dock upplevs problemet som större i åttan än på gymnasiet och har varit så över tid.

Har du själv utsatts för mobbning det senaste halvåret?(ja)

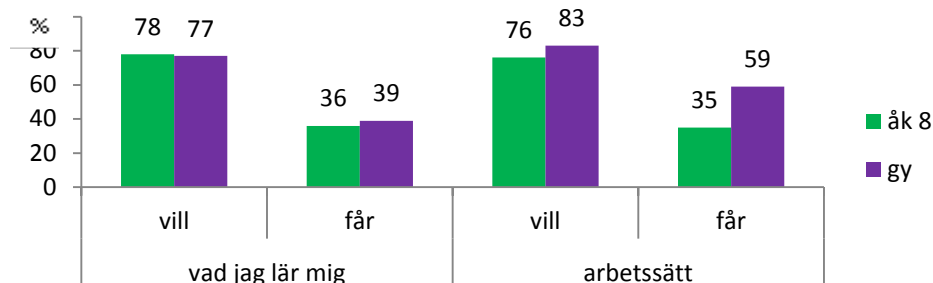
På frågan om de själva utsatts för mobbning eller utfrysning det senaste halvåret svarar den hittills lägsta andelen "ja" på frågan. Det är framför allt på raster, i klassrummet, via sms, eller ute på stan som mobbningen oftast sker.

Delaktighet och inflytande

Enligt en stor forskningsöversikt över vad som påverkar elevers studieresultat (Hattie 2008) framkommer att "utbildning av yppersta kvalitet" handlar om skolans/lärares förmåga att göra lärandet synligt för eleverna. Ungdomarnas inflytande över lärandeprocessen är en viktig del för att skapa engagemang kring lärandet och skolarbetet; d v s för att göra lärandet synligt.

- *Ungdomarna vill ha ett större inflytande över vad de lär sig och över arbetssätt än vad de i praktiken får.*
- *Var tionde elev har ett större behov av hjälp än de menar att skolan kunnat ge.*
- *Andelen som är nöjda med skolmaten har ökat.*

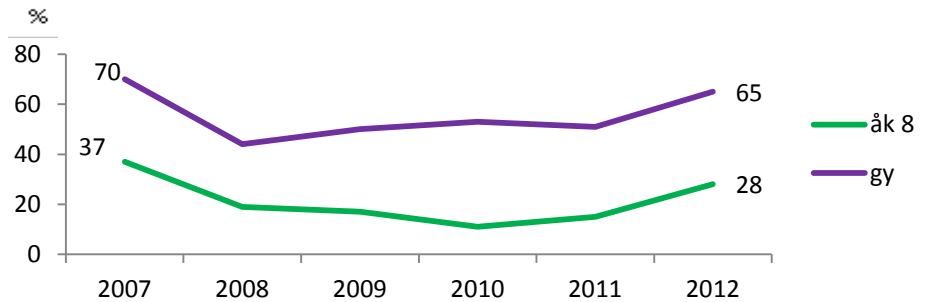
Vill och får du vara med och bestämma om hur du lär dig och om arbetssätt? (väldigt mycket, ganska mycket)

Ovanstående diagram visar att eleverna, både i åttan och på gymnasiet, vill ha ett större inflytande över vad de lär sig och arbetssätt än vad de i praktiken får. Bilden har varit densamma över tid.

I samtliga luppundersökningar 2005-2011 har i snitt var tionde, både i åttan och på gymnasiet, haft ett större behov av hjälp än de menar att skolan kunnat ge. Framförallt är det flickor som ger uttryck för att möjligheten till extra stöd och hjälp är dåligt eller mycket dåligt.

Vad tycker du om skolmaten? (mycket bra, ganska bra)

Ludvikaungdomarnas inställning till skolmaten visar 2012 på ökad andel nöjda.

Barn och unga ges förutsättningar till inflytande i frågor som berör dem nu och i framtiden

Frågeområden

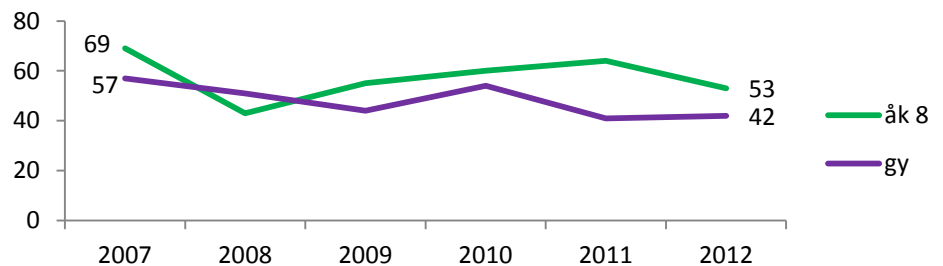
- *Skola:* Tycker du att elevrådet tas på allvar och lyssnas på av personalen i skolan?
- *Politik:* Hur intresserad är du av politik? Hur intresserad är du av samhällsfrågor? Varför vill du inte vara med och påverka? Skulle du vilja träffa beslutsfattare i din kommun? Om du var politiker, vad är viktigast att satsa på i din kommun?

Formellt inflytande i skolan

Grundvalen i styrdokumentet för grundskolan respektive gymnasieskolan är att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar. En del i den formella, demokratiska fostran är elevrådet. Ett väl fungerande elevråd tas på allvar av de vuxna på skolan.

- *Ungdomarna i åttan upplever i större omfattning än gymnasieungdomarna, att de vuxna bryr sig om elevrådets synpunkter.*

Tycker du att elevrådet tas på allvar och lyssnas på av personalen i skolan? (stämmer mycket bra, ganska bra)

Ludvikaungdomarnas upplevelse av de vuxnas engagemang i elevrådet har minskat över tid. I åttan finns en större tilltro till de vuxnas syn på elevrådet än bland gymnasieungdomarna.

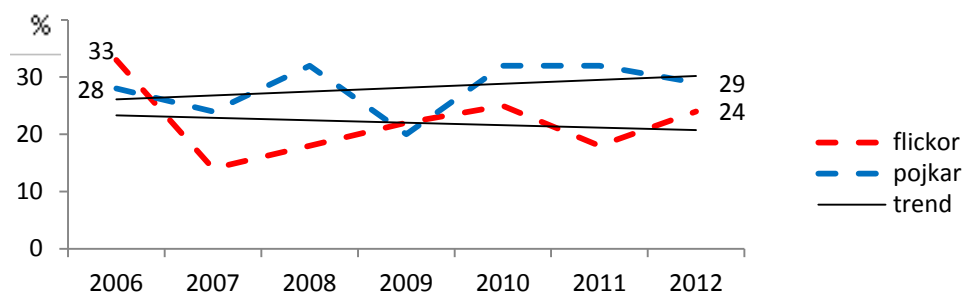
Gymnasieungdomarnas politiska intresse och engagemang

Ungdomsstyrelsens rapport från 2009, *Lika olika som lika*, visar att det finns en stor efterfrågan bland kommunerna på att finna lämpliga metoder för att kunna organisera och strukturera ungas delaktighet och inflytande. Det gäller såväl att hitta sätt att få genomslag i beslutsfattandet och att nå olika ungdomsgrupper, som att få igång givande samtal mellan politiker och unga (Ungdomsstyrelsen 2009).

(I det följande redovisas endast gymnasieungdomarnas svar kring politik).

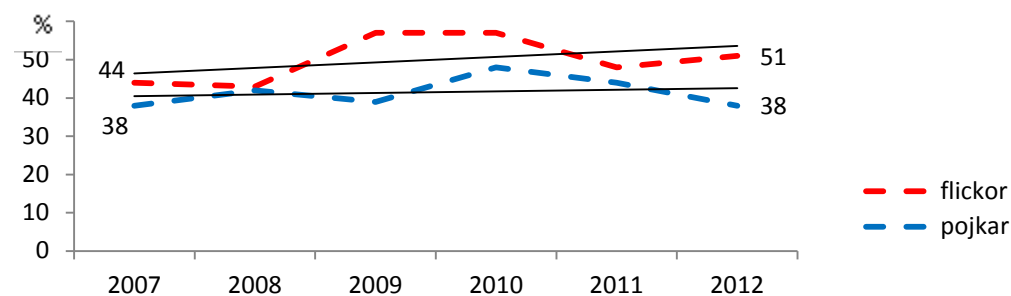
- *Andelen ungdomar med intresse för samhällsfrågor är större än andelen politiskt intresserade.*
- *Pojkar har ett större intresse för politik, flickor för samhällsfrågor.*
- *En minskad andel har intresse av att träffa kommunens beslutsfattare.*
- *En ökad andel menar att deras synpunkter inte spelar någon roll för beslutsfattarna.*

Hur intresserad är du av politik?(mycket, ganska mycket)

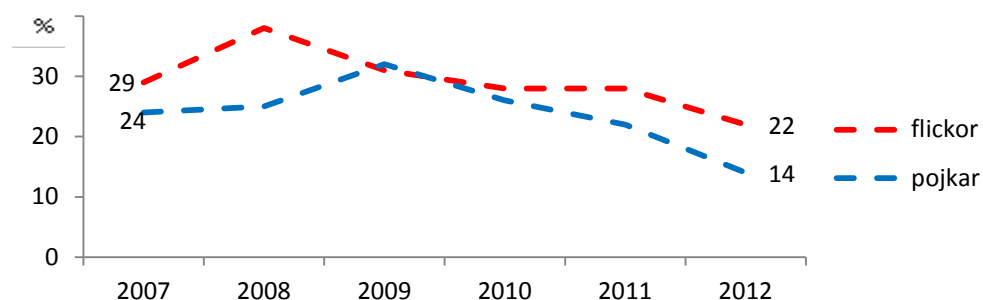
Gymnasiepojkarnas intresse för politik är större än flickornas och visar över tid en liten ökning, medan det bland flickorna är en svagt nedåtgående trend.

Hur intresserad är du av samhällsfrågor? (mycket, ganska mycket)

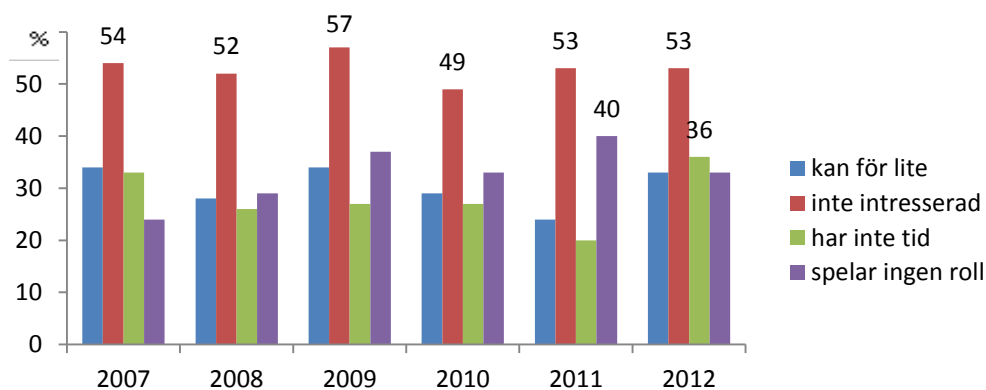
Intresset för samhällsfrågor är större än intresset för politik bland båda könen, men särskilt bland flickorna. Intresset visar över tid på en svag uppgång både bland flickor och bland pojkar.

Skulle du vilja träffa beslutsfattare i din kommun?(ja)

Intresset bland Ludvikaungdomarna att träffa beslutsfattare i kommunen är störst bland flickor. Intresset har minskat över tid bland både flickor och pojkar.

Varför vill du inte påverka?

På frågan varför de inte vill vara med och påverka i politiska frågor svarar hälften att de inte är intresserade. Över tid har andelen ökat, som tycker att ”det inte spelar någon roll, ingen lyssnar” (var tredje). 2012 är andelen som inte anser sig ha tid större än tidigare år (två av fem).

Ungdomarna får i enkäten 18 olika områden att ta ställning till vad de själva tycker är viktigt att satsa på i kommunen. De åtta områden som prioriteras högst har i stort sett varit desamma över tid, även om deras inbördes ordning varierat. 2012 prioriterar ungdomarna på följande sätt:

1	Skola	52 %
2	Kollektivtrafik	34 %
3	Arbete mot rasism	27 %
4	Arbete mot kriminalitet	25 %
5	Äldreomsorg	25 %
6	Hälsa	23 %
7	Bostäder	20 %
8	Arbete mot diskriminering	20 %

Barn och ungas nyttjande av tobak och alkohol minimeras. Ingen ska använda narkotika

Frågeområden

- *Hälsa:* Hur ofta brukar du: röka, snusa, starköl, vin, sprit?
Hur ofta blir du berusad av alkohol?
Får du dricka alkohol för dina föräldrar?
Hur får du vanligen tag i alkohol?
Har du någon gång använt narkotika?
Vilken typ av narkotika har du använt?
Hur fick/får du vanligen tag i narkotika?
Har du någon gång använt anabola steroider?

I följande redovisning av resultaten gällande tobak och alkohol används lupp-kommunsnittet (LKS) som jämförelse. LKS är det samlade resultatet från samtliga 44 kommuner som genomfört luppundersökningen 2012. Måttet motsvarar inte måttet ”rikssnitt” vad det gäller statistisk jämförbarhet, men ger ändå en bild av Ludvikaungdomarnas tobak- och alkoholvanor i relation till övriga kommuner.

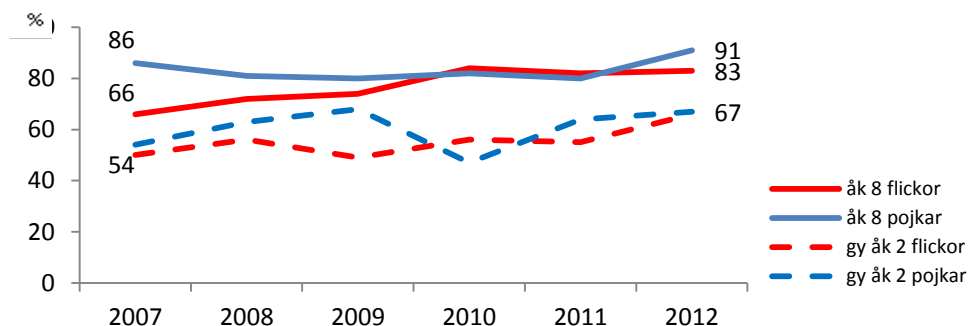
Tobak

Enligt Folkhälsoinstitutet har användningen av tobak minskat bland Sveriges befolkning, men tobaksbruket är fortfarande vårt största enskilda folkhälsoproblem. Mer än 20 000 ungdomar börjar varje år med tobak. Rökningen och snusningen är en vana som man lär sig och som leder till ett starkt långvarigt beroende. Tobaksbrukande ungdomar spenderar regelbundet mer pengar, samtidigt som de oftare än tobaksfria upplever att de tvingas avstå från olika aktiviteter för att de inte har råd. Vid självskattningar har tobakskonsumenter en negativare självbild än tobaksfria⁴.

- *Andelen ungdomar som inte använder tobak har ökat.*
- *Andelen som dagligen röker eller snusar är oförändrad bland gymnasieungdomarna, men har minskat bland åttorna.*
- *Andelen Ludvikaungdomar som dagligen använder tobak är högre än LKS.*

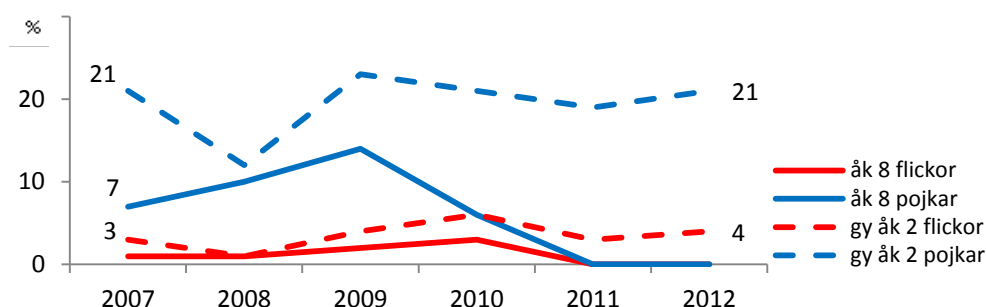
⁴ Folkhälsoinstitutet (2010) *Tonåringar om tobak Vanor, kunskaper och attityder.*

Luppfråga: Hur ofta röker du (aldrig)

Andelen Ludvikaungdomar som *inte* röker har ökat över tid, särskilt bland åttans flickor. Andelen som röker varje dag har minskat i åttan men är oförändrad bland gymnasieungdomarna. Drygt var tionde i gymnasiet åk 2 är dagligrökare, varav flickor (15 %) utgör den största andelen, vilket är något högre andel än LKS (10 %) bland gymnasieflickor.

Luppfråga: Hur ofta snusar du? (varje dag)

Andelen som snusar varje dag är i stort sett oförändrad bland gymnasieungdomarna medan den minskat bland åttorna. Var femte gymnasiepojke i åk 2 snusar dagligen vilket är en högre andel än LKS (15 %).

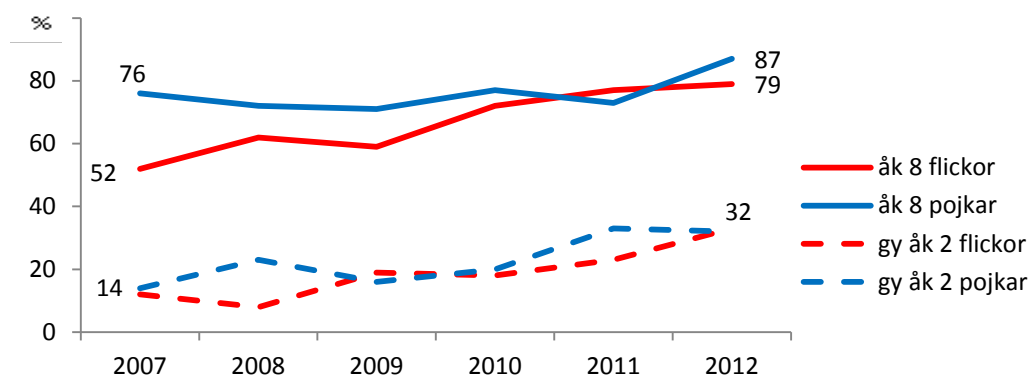
Alkohol

De flesta ungdomar dricker inte för att det smakar gott utan för att bli fulla och tjejer dricker sig berusade i högre utsträckning än killarna. Olika drogvanundersökningar visar att ungdomarnas inställning till alkohol följer föräldrarnas inställning och samhället i övrigt. När föräldrarna blir mer alkoholliberala så blir även ungdomarna det⁵.

- En ökad andel Ludvikaungdomar avstår från att som dricka alkohol.
- Andelen som dricker alkohol en gång i veckan har minskat.

⁵ www.fhi.se/.../Drogvanundersokningen Skolelevers-drogvanor

Luppfråga: Hur ofta dricker du alkohol? (aldrig)

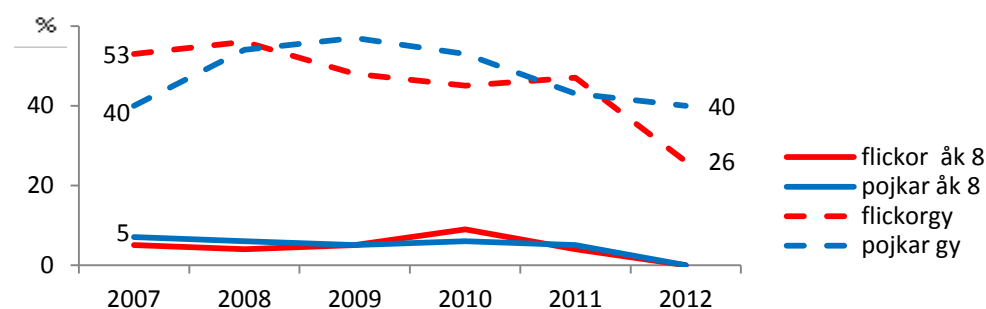
Ovanstående diagram visar att andelen som uppger att de **aldrig** dricker alkohol har ökat över tid. Ökningen är större än LKS.

Andelen som dricker alkohol en gång i veckan har minskat över tid, både i åttan och bland gymnasieungdomarna. Minskningen är större än LKS.

Vanligtvis får ungdomarna tillgång till alkohol genom kompisar, kompisars syskon eller någon annan över 18 år som köper ut. Var tionde får alkoholen av sina föräldrar. Var femte anger ”på annat sätt”.

- Enligt ungdomarna, har gymnasieföräldrar en mer tillåtande attityd till sina ungdomars alkoholbruk än föräldrar i åk 8.
- 2012 syns ett mer restriktivt förhållningssätt från föräldrahåll, framförallt i åttorna och för gymnasieflickorna

Får du dricka för dina föräldrar? (ja)

Föräldrars tillåtande attityd till sina ungdomars alkoholbruk ökar markant från åk 8 till gymnasiet. 2012 syns ett mer restriktivt förhållningssätt från föräldrahåll, framförallt bland åttorna och bland gymnasieflickorna. För första gången uppger samtliga åttor att deras föräldrar inte tillåter att de dricker alkohol. Bland gymnasieflickorna har nästan en halvering skett jämfört med tidigare år, i hur flickorna uppfattar sina föräldrars ståndpunkt i frågan.

Narkotika

Med narkotika avses i Sverige de preparat som finns upptagna i Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika, vilka publiceras på deras hemsida. Där förekommer dels sådana medel som är föremål för kontroll enligt internationella överenskommelser (FNs narkotikakonventioner), men också ett antal medel som enligt svenska bestämmelser skall anses som narkotika. Preparaten har olika egenskaper men gemensamt för dem är att de påverkar centrala nervsystemet.

- *Var tionde gymnasieungdom har använt någon form av narkotiskt preparat*
- *Var tionde gymnasiepojke använder regelbundet anabola steroider*

Har du någon gång använt narkotika?

I luppundersökningen uppger 16 gymnasieungdomar (10 procent) att de använt något narkotiskt preparat. De flesta anger att de använt hasch/marijuana, men de har även erfarenheter av andra preparat såsom: amfetamin, heroinkokain, ecstasy, LSD och olika sömn- eller lugnande medel.

De får tillgång till narkotikan genom personer som finns på orten eller av personer i andra orter eller kommuner.

Luppenkäten har 2012 en ny fråga som rör användandet av anabola steroider. 8 procent av gymnasiepojkarna uppger att de använt detta flera gånger, ingen bland flickorna.

Litteraturförteckning

Brottsförebyggande rådet BRÅ (2010) *Nationella trygghetsundersökningen NTU 2010; Rapport 2011:1 Om utsatthet, trygghet och förtroende*

Folkhälsoinstitutet (2010) *Kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisk rapport 2010; Barns och ungas hälsa*

Folkhälsoinstitutet (2010) *Kunskapsunderlag Folkhälsopolitisk rapport 2010 Barns och ungas uppväxtvillkor*

Folkhälsoinstitutet (2010) *Tonåringar om tobak Vanor, kunskaper och attityder.*

Hattie, J. (2008) *Visible Learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement.* Routledge: Oxon, UK.

Ungdomsstyrelsens (2009) *Lika olika som lika*
Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:4

Ungdomsstyrelsen (2011) *Ung idag 2011, en beskrivning av ungas villkor*
Ungdomsstyrelsens skrifter 2011:3

Internetadresser

<http://www.fhi.se/Handbocker/Tonarsparloren/Fakta/Hur-mycket-dricker-tonaringar/>

www.fhi.se/.../Drogvaneundersokningen